

Z role do role

Vyřčené slovo nejde vzít zpátky. Je možné se za ně omluvit, nevracet se k němu, dělat, že z pusu nikdy neodešlo, rudnout i potit se nebo na ně být hrdý a naparovat se jako holub. Druhá strana na ně může zapomenout, tvářit se, že přeslechla, rozčilit se, plakat, uložit do paměti a trápit se jím anebo se radovat. Nebo si dokonce myslet, že ji slovo nijak neranilo, ale za pár let vykoukne jako nechtěný plevel, který se prodere mezi kameny, i když tam dávno neměl být.

Reakcí a emocí, které se s tím, co říkáme a slyšíme, pojí mnoho. Většina vět prosumí a rozplyne se v pění dní, některé ale zůstanou, někdy aniž o tom víme, a stojí za námi jako nechtěný průvodci, kteří nám do ucha šeptají: „Jsi k ničemu, to nezvládneš, nevypadáš dobře, měl by ses nad sebou zamyslet...“ Podobné výroky srážejí nejen sebevědomí, ale i radost ze života. Zmítáme se v rolích nešikovného, nehodného, pomalého, neschopného člověka, až nás to občas zavede do ordinace psychologa nebo psychiatra.

Psychiatr Radkin Honzák vysvětluje, že se v životních situacích ocitáme v takzvaném dramatickém trojúhelníku, který má v sobě tři neudržitelné, a proto pohádkové role – perzekutor, oběť a spasitel. „Podívejte se třeba na Červenou Karkulku. Je krásným příkladem toho, jak během krátké doby z jedné role přeskakujeme do druhé. Spasitelka Karkulka kráčí k babičce, cestou se potkává se svým perzekutorem, vlkem. Ptá se ho, jak se má, a dá si s ním rande u babičky, kde se posléze stává obětí poté, co pronese tři pitomoučké otázky, proč má tak velké oči a tak dále. Perzekutor vlk se tváří spokojeně, dokud nepřijde spasitel myslivec a nerozpáče ho, když do něj Karkulka nacpe kamení, takže se z něj stane předložka, tedy oběť. Zatímco z Karkulky je nově perzekutorka. Tento příběh hezky ukazuje, že role v dramatickém trojúhelníku hrajeme v životě mnohokrát.“

Radkin Honzák připojuje častou větu, z příběhů už nikoli pohádkových: „Co já ti obětovala, a ty takhle.“ Věta vychází z role oběti, ale de facto je perzekuční. Ten druhý se může stát buď spasitelem, nebo obětí. Může odpovédět hrubě, nebo naopak říct: „Já trpěl daleko víc.“ Lidi hodně baví vést žabomyší války, s velkou chutí vyvolávají malé spory a vyžívají se v nich dodává. Psychiatr uvádí další příběh, který mohl mít tragický konec, ale v podstatě ho lze označit spíše za tragikomický: „Povím vám o jednom manželství, ve kterém žena dávala znát, že už má všeho tak akorát dost, tím, že se naoko věšela. Hráli takovou hru. Když slyšela vzrát dřevěné schody, znamenalo to, že jde manžel domů. Vylezla na stůl a uvázala si špagát okolo krku. Všechno

